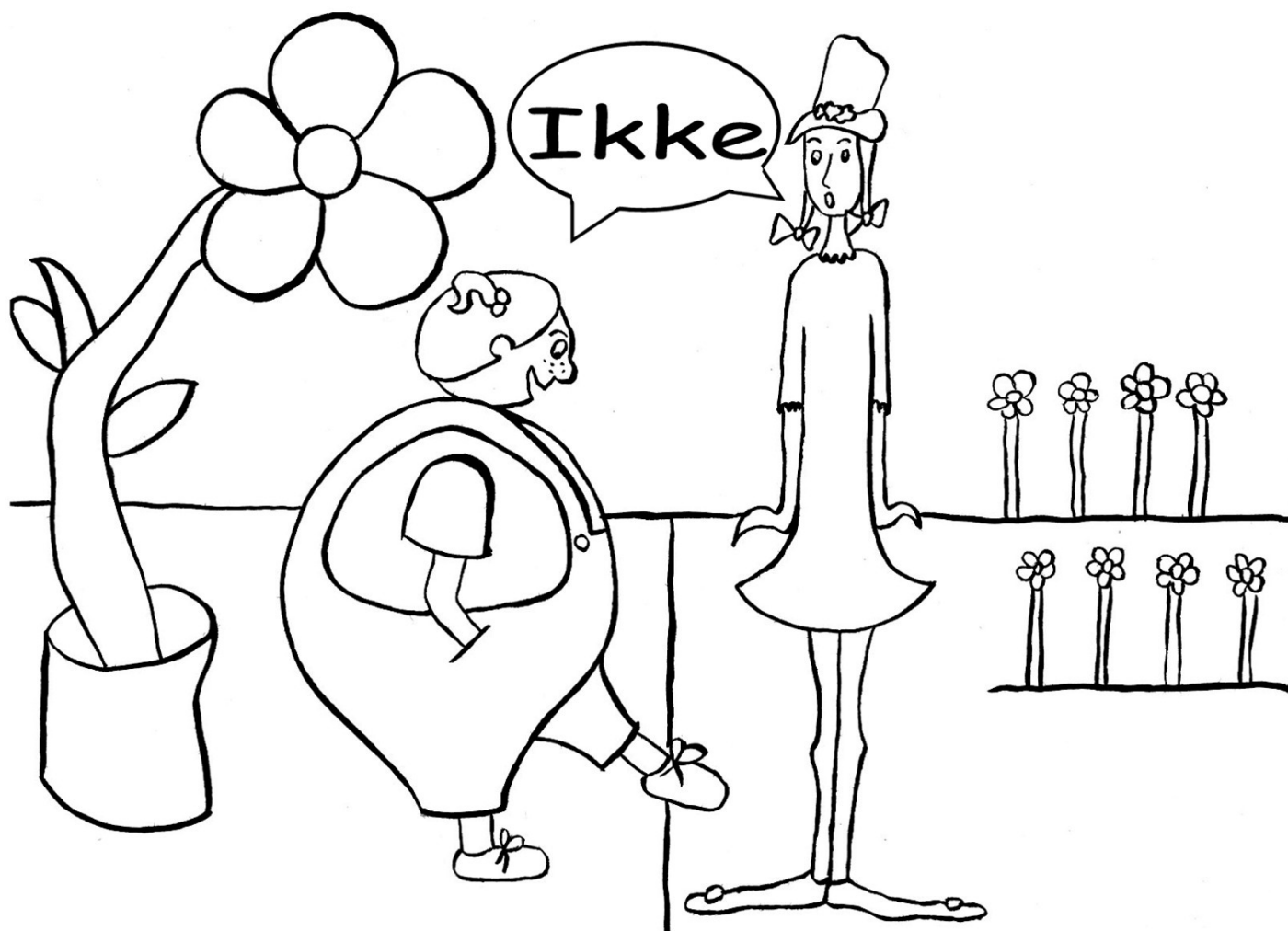

"IKKE"

*Een muzikaal en kleurrijk toneel voor kleuters tussen 2,5 en 5 jaar
zonder tekst met eenvoudige voorwerpen.*

Werkmap bij de voorstelling

Kinder- en poppentheater Propop

Steenweg op Oosthoven 114 - 2300 Turnhout - info@popop.be - 014/423322
Voor foto's, filmpjes en nog meer info: www.popop.be

IKKE

- Gemaakt en gespeeld door Charlotte Alles en Gerlinde Hoskens
- Muziek: Rosalie Alles
- Choreografie: Elsa Bosma
- Advies: Ruud Alles
- Lesmap: Gerlinde Hoskens

1. INHOUD

Twee buurmeisjes: blauwe meisje, dun en spichtig en rode ronde meid. Elk in hun eigen huisje: blauw en rood. Elk in hun eigen wereld waar het veilig is. Blauw meisje heeft alles graag keurig en rode meid houdt van rommel. Ieder heeft haar eigen dagritme en haar eigen bewegingen. Als er plots een speelgoed van rode meid op het veld van blauw valt, gaan ze elkaar voorzichtig verkennen.

Alles wordt uitgedrukt in grote bewegingen en dans op rustige, intieme pianomuziek. Er wordt gespeeld met eenvoudige voorwerpen, met handen en voeten en met poppen. De grote verschillen tussen blauw meisje en rode meid zorgen voor grappige en ontroerende beelden.

2. THEMA'S

- o Kleuren: twee basiskleuren namelijk rood en blauw.
- o verschillen: tussen personages, in bewegingen
- o bewegingen: bewegingen in ruimte en op muziek
- o handen en voeten: er wordt extra klemtoon gelegd op het gebruik van handen en voeten
- o dagritme: opstaan, wassen, tanden poetsen, ...
- o omgaan met anderen: eigen wereld, ikke, imiteren, verkennen, spelen

3. VOOR DE VOORSTELLING

Omdat het voor verschillende kleuters de eerste maal is dat ze in contact komen met theater, is het belangrijk om hier vooraf een gesprek over te hebben.

Ben je al eens naar het theater geweest? Wat heb je gezien?
Wat zie je allemaal in het theater?
Is het licht uit of aan? Waarom zouden ze dit doen?
Wat gebeurt op het podium? Een gesprek rond het "spelen" van de acteurs.
Mag je rondlopen bij een voorstelling?

Bij de lesmap vindt je ook nog tips voor begeleiders en organisatoren.

COMMUNICATIE en REACTIES

Wij willen graag weten wat je van de voorstelling of de lesmap vond. Je kunt je commentaar altijd kwijt in ons gastenboek op de website. Wij stellen dit zeer op prijs!
WWW.PROPOP.BE / [GASTENBOEK](#)

4.1. GESPREK

Overloop na de voorstelling samen met de kinderen de voorstelling. Laat de kleuters raden wie welk zinnetje zegt.

- o *"Ik steek mijn handen in de lucht, neem een washandje, zet mijn hoed op en was mijn gezicht."*
- o *"Hier is mijn ene voet en hier mijn andere. Ik neem een washandje en was mijn voeten."*
- o *"Wat een lekker kopje thee, maar wat is mijn lepel zo groot?"*
- o *"Mijn appelsien springt in het rond en ik lek mijn bord leeg."*
- o *"Ik doe mijn schoenen buiten aan en mijn handen trekken telkens terug aan mijn oren."*
- o *"Ik spring graag in het rond en als ik dorst heb, drink ik van mijn gieter."*
- o *"Als ik met mijn gieter de bloemetjes water geven, beginnen al mijn bloemen te groeien."*
- o *"Ik heb een grote rode bloem en mijn botten gaan lopen."*
- o *"Mijn pop heeft twee staartjes."*
- o *"Mijn pop heeft een grote bek."*

Laat de kinderen vertellen wat ze gezien hebben. Wat vonden ze leuk en wat niet? Laat hen motiveren waarom. Dit stimuleert hun taalgebruik en het uitdrukken van hun gevoelens. Door hier samen in kring over te praten, leren ze ook om te luisteren naar elkaar en hun beurt af te wachten.

4.2. THEMA KLEUREN

KNUTSELEN

-Blauw: Laat de kinderen gele sterren of witte wolkjes tekenen met wascokrijtjes op een papier. Vervolgens gaat men er met blauwe waterverf over.

Blauwe vingerafdrukken. Teken vooraan een bekje bij de vingerafdruk en onderaan pootjes. Nu heb je een leuk vogeltje.

-Rood: Maak 2 rode vingerafdrukken naast elkaar. Teken bovenaan eens steeltje zodat je een kers hebt.

-Blauw en rood: Leg een papier op plastic. Zet een potje met rode en een potje met blauwe verf op de plastic. Geef de kleuters twee borstels, doe aan de ene borstel rode verf en aan de andere blauwe. Zet muziek op en laat op de maat van de muziek de kleuters met de borstels schilderen. Wat gebeurt er als je de kleuren mengt?

*Hokus pokus met wat franje,
rood en geel worden oranje.*

*Hokus pokus met een zoen,
blauw en geel wordt groen.*

*Hokus pokus met wat raars,
rood en blauw wordt paars.*

-Rood of blauw? Zie onderaan.

4.3. THEMA BEWEGEN EN VERSCHILLEN

SPEL

-Muziek.

-Iedereen staat recht. Juf doet een beweging voor die typisch is voor blauwe meisje of rode meid. Kleuters doen de beweging na.

- met grote bewegingen je rekken/met sierlijke bewegingen je rekken
- met grote bewegingen je tanden poetsen/met sierlijke, kleine bewegingen je tanden poetsen.
- met grote bewegingen eten/met sierlijke, kleine bewegingen eten
- benen uit elkaar, armen heel breed houden, lichtjes door de benen zakken, en heel breed stappen/benen tegen elkaar, armen gestrekt in de lucht, sierlijk stappen
- breed stappen en tegelijk hard met je voeten op de grond stappen/hoog stappen en sierlijk met je handen in de lucht bewegen.

-Iedereen sluit de ogen, of draait zich even om. De juf neemt een houding aan en blijft zo staan. Kleuters openen terug hun ogen of draaien zich terug om en doen de houding na. Vervolgens sluit men terug de ogen en de juf verandert een klein detail aan haar houding. Kleuters doen hun ogen terug open, zoeken het detail en vertellen wat er is veranderd. Vervolgens doen ze juf na. De kinderen kunnen ook één voor één een houding voordoen.

-Vervolgens gesprek; Hoe stapt blauwe meisje, Hoe stapt rode meid? Hoe stap jij? Hoe poetst blauwe meisje haar tanden? Hoe doet rode meid dit? Hoe poets jij je tanden? Wat vond je leuk? Wat vond je niet zo leuk? Waarom?...

4.4. THEMA HANDEN EN VOETEN/BEWEGEN

KNUTSELEN:

-Afdrukken maken van de handen met verf op een groot papier. Op een ander papier afdrukken van de voeten.

-Laat de kinderen hun hand en vervolgens hun voet op een papier leggen. Laat ze zelf of bij elkaar met een potlood rond hun hand en vervolgens hun voet gaan. Vorm van handen en voeten tekenen op papier. Vervolgens de getekende handen en voeten met verschillende materialen bekleden.

SPEL:

-Blote voeten en handen. Kinderen zitten in een kring. Muziek

In de kring liggen er allerlei verschillende voorwerpen op de grond. Zachte, harde en koude voorwerpen. Probeer ook volgende voorwerpen die in het stuk voorkwamen er bij te leggen zoals;

washand, beker, theezakje, lepel, appelsien, schep, schoen, gieter, pop, knuffel, botten, afwasborstel, vliegenklopper, plastic speelgoed. Neem een voorwerp en laat de kinderen raden wat het is. Waar dient het voorwerp voor, wat kan je er allemaal mee doen? Laat het vervolgens rondgaan in de kring. Ieder krijgt de tijd om er goed aan te voelen met zijn handen. Als de muziek start wordt het voorwerp met de handen doorgegeven. Wanneer de muziek stopt wordt het voorwerp met de voeten doorgegeven. Het voorwerp mag ook

verder worden gerold met de voeten. Telkens als de muziek stopt, wordt het voorwerp afwisselend met de handen of voeten doorgegeven. Wissel tussendoor van voorwerp.

-Muziek. Men stapt rond in de ruimte op de maat van de muziek. De juf geeft de maat aan. Ze kan dit ook doen door middel van een muziekinstrument. De juf doet verschillende bewegingen voor die je met je voeten kan doen: eerst gewone stappen. De juf zet de muziek stil, en iedereen moet blijven stilstaan, men is nu een standbeeld. Als de juf in de handen klapt mag men terug stappen. Doe dit een tijdje en wissel regelmatig af met verschillende manieren van stappen: springen, schuiven, kleine stappen, grote stappen, snel stappen, traag stappen, op je tenen stappen. Stap vervolgens met je handen en voeten. Laat de kinderen ook een beweging voordoen die je met je voeten kan doen.

-Doe hetzelfde maar nu gebruik je de handen. Doe allerlei bewegingen met de handen op de maat van de muziek: draaien, klappen, bekken maken met je vingers. Telkens als de juf in haar handen klapt, blijft men stilstaan. Laat de kinderen hun schoenen aan hun handen doen en laat hen allerlei bewegingen doen: ronddraaien, strekken, ... Laat de kinderen ook bewegingen zoeken en voordoen.

-Muziek. Stappen door de ruimte (voor de grotere kleuters). Één hand naar voor steken, en je volgt je hand. Als de hand naar achteren gaat, ga je zelf ook naar achteren. Zo door de ruimte bewegen. Je hand hoog in de lucht, hand laag bij de grond, je hand naar achteren, naar links, naar rechts.

-Stappen door de ruimte, nu is de voet de baas. De voet zet een grote stap en je volgt de voet. Stap naar voor, naar opzij, naar achteren, draaien met je voet.

-kringgesprek: Wat kan je allemaal met je handen? Bv: klappen, iedereen klapt.
Wat kan je allemaal met je voeten? Bv: dansen, met zijn allen even dansen.
Kan je ook met je voeten bv klappen? Laat de kinderen dit proberen.
Kan je met je handen ook stappen?
Wat vond je leuk om te doen met je handen? Waarom?
Wat vond je leuk om met je voeten te doen? Waarom?

4.5. DAGRITME

SPEL

- *Tring, opstaan, opstaan.*

't Is tijd om naar school te gaan.

*Me eerst goed wassen,
dan even plassen.*

*Nu nog een boterham eten,
ben ik echt niks vergeten?*

*Dag mama, dag papa, dag broer en zus,
'k moet nu naar de juf, hier smak elk nog een kus.*

Laat de kleuters het versje op zeggen. Laat hen het versje ook uitbeelden.

Laat volgende prenten op volgorde zetten.(zie onderaan lesmap)

GESPREK

Overloop samen het dagritme. Wat doe je allemaal? Wat doe je eerst? Wat vind je leuk? Wat doe je niet zo graag? Waarom? Wat deed het blauwe meisje eerst? Wat deed de rode meid eerst? Hoe deden ze dat? Doe jij dit ook zo?

4.6. THEMA OMGAAN MET ANDEREN

KNUTSELEN

-Per twee. Een kleuter gaat op een groot papier liggen. De andere tekent de lichaamsvorm van de kleuter. Vervolgens verft men de tekening. Laat de kleuter kijken naar de persoon die hij/zij getekend heeft; Lange haren/kort haar?, Broek of rok? Welke kleur trui?, Welke kleur broek?

SPEL

-Kinderen lopen door elkaar. Als de juf roept: "zoek een vriendje", neemt ieder kind vlug een vriendje bij de hand. Vervolgens lopen ze verder.

-Stap, stap, stap, wie is dat?

Hé, jou ken ik niet,

Jij bent toch niet zwarte Piet?

Wil je soms mijn vriendje worden?

Kom dan maar spelen morgen!

Vorm een kring. Breng het versje en maak bij de zin "kom dan maar spelen morgen" een "kom"-beweging met je arm. Zo nodig je een vriendje uit, dat vervolgens in het midden van de kring gaat staan en het versje voor iemand anders zegt.

- Wij maken een kringetje van jongens en van meisjes.

Wij maken een kringetje van tralala.

Maak nu een buiging, maak nu een buiging.

Bij de hand, bij de hand, pak je liefste bij de hand.

Maak twee kringen: een buitenkring en een binnenkring. De kringen lopen in tegengestelde richting. Bij de zin "Maak nu een buiging", laat men elkaar los en buigt men voor een kleuter in de andere kring die voor hen staat. Bij de zin "bij de hand", geeft men de kleuter uit de andere kring een hand en wisselt men van plaats. Vervolgens stapt men verder in de kring en zingt men verder. Herhaal dit verschillende keren.

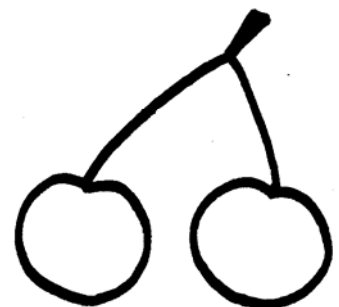
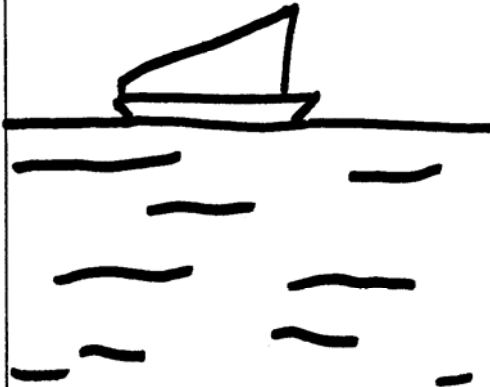
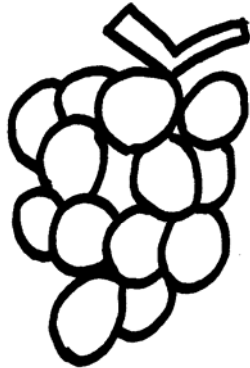
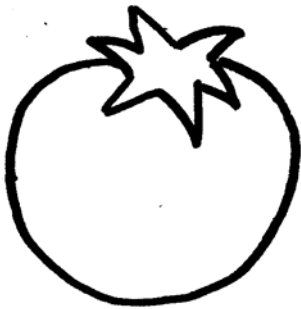
-Hang een gespannen laken omhoog. Plaats een lichtbron achter het laken. Er gaat een kleuter achter het laken staan. Hij/zij mag een gekke houding aannemen. Andere kleuters raden wie er achter het laken staat.

-Spiegelen. Eén kleuter doet een beweging voor. Vervolgens doet iedereen de beweging na. Help de kleuters door hen heel concreet de beweging te laten benoemen. Wat doet men met de benen? Met de armen? Hoe houdt men zijn of haar hoofd? Iemand anders mag nu een beweging voordoen.

Vervolgens gaat men per twee staan en doet men beurtelings een beweging voor, die de andere nadoet. Wijs hen er telkens op om goed naar de andere te kijken.

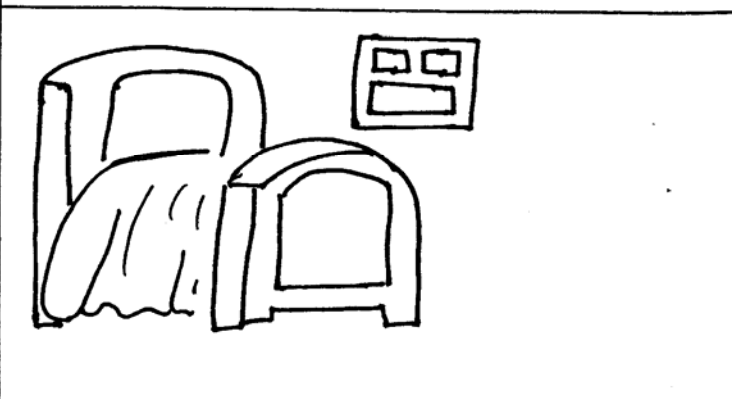
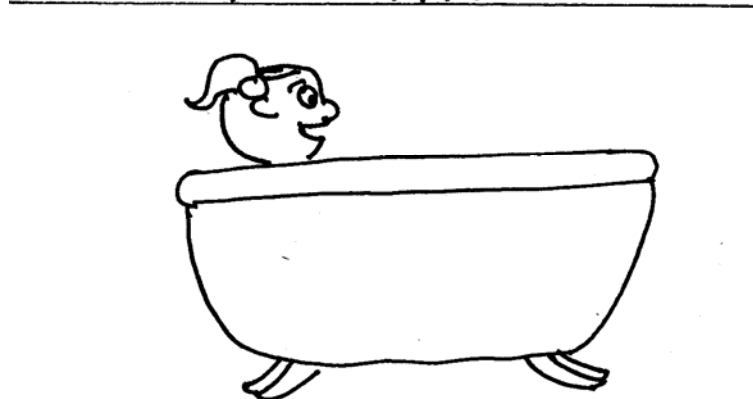
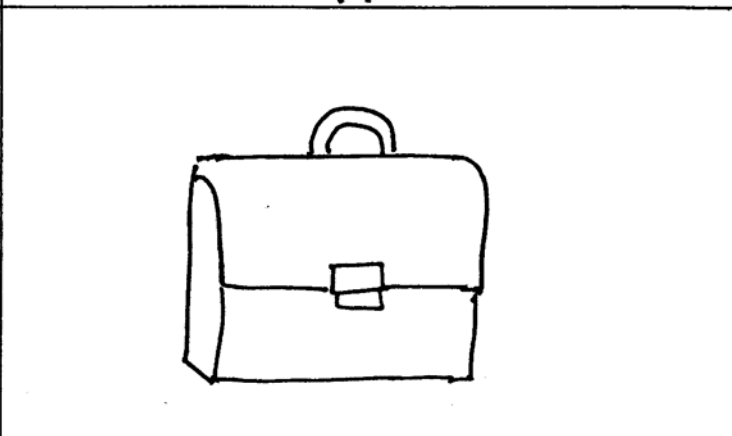
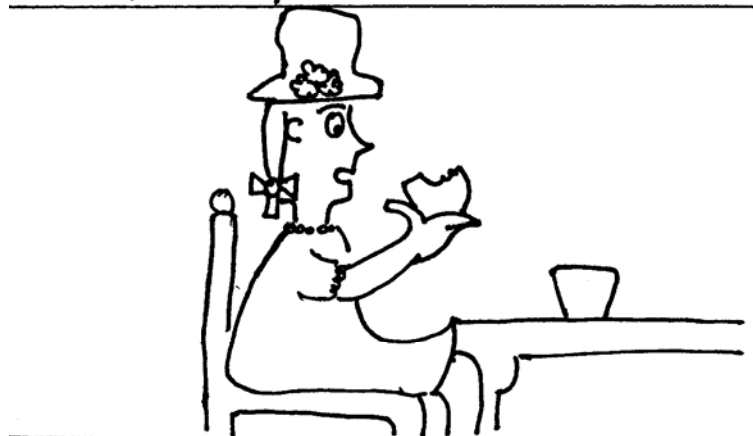
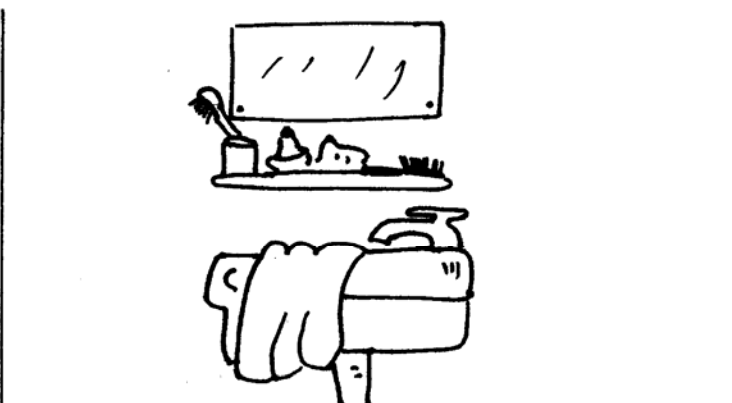
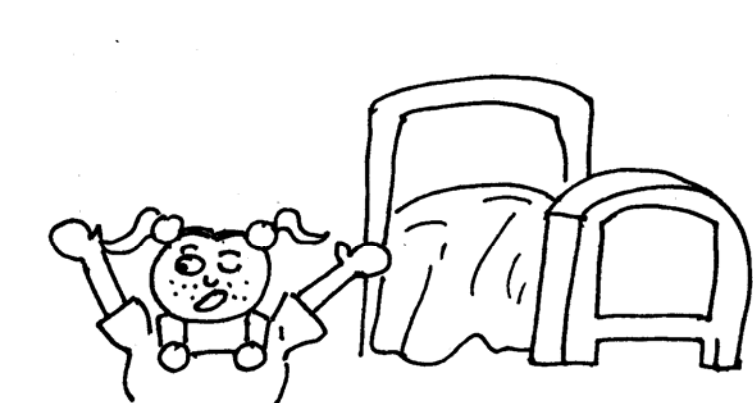
Rood of blauw?

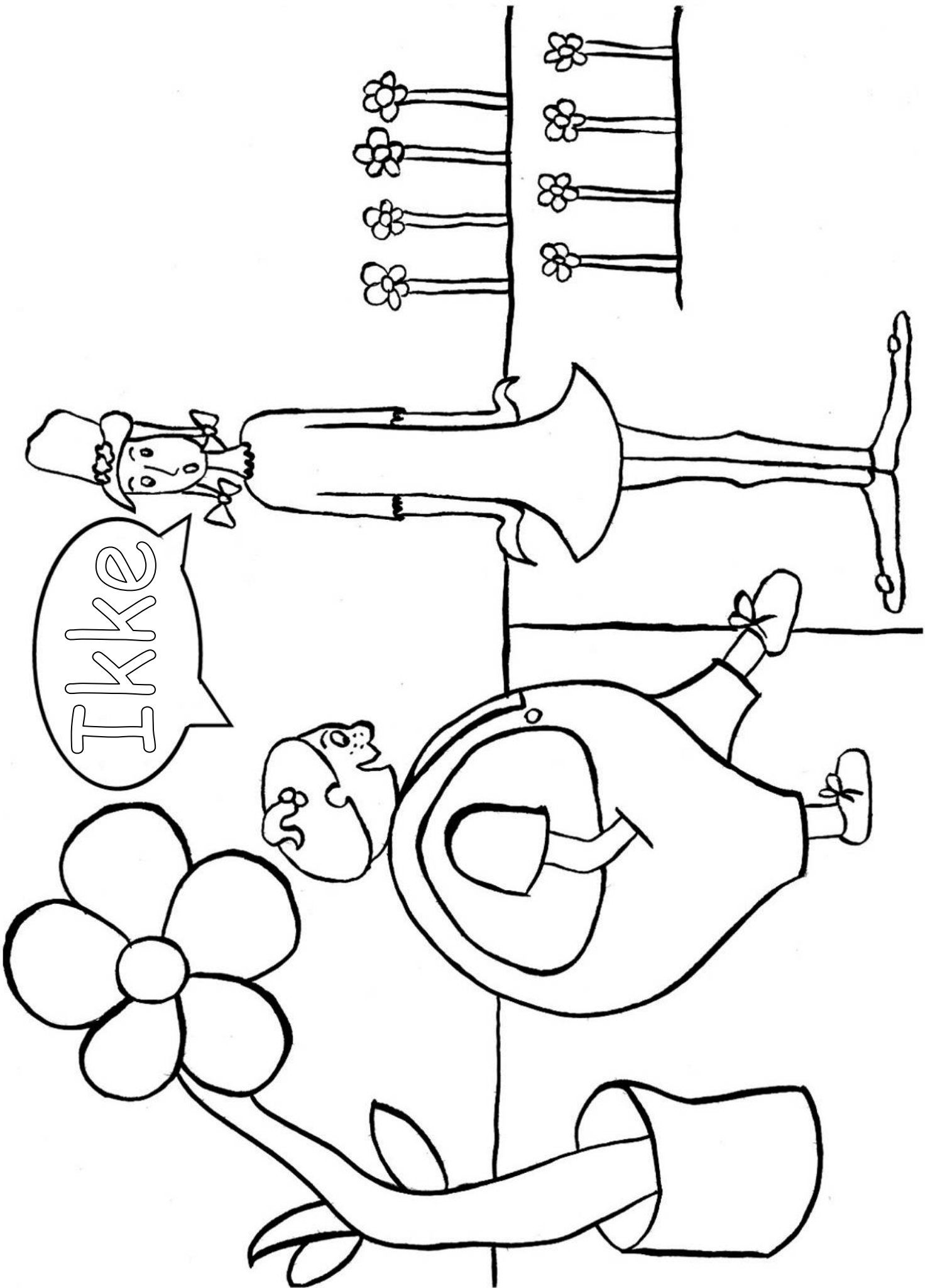
Laat de kleuters raden wat er op de tekening staat en welke kleur er bij past.
Je kan de kleuters de tekening met blauw of rood laten inkleuren.

Dagritme

Knip de tekeningen uit en leg ze door elkaar. Laat de kinderen vertellen wat er op tekeningen staan. Vervolgens samen of apart de tekeningen op volgorde leggen.

Met Kleuters naar een voorstelling gaan. Tips voor begeleiders en organisatoren.

Zijdelingse relatie

Eén van de vaststellingen in een eindwerk 'Over theater en kleuters' is dat kleuters niet zoals volwassenen een uitsluitend rechtstreekse relatie met het theatergebeuren hebben, ze moeten nog eens naar papa of mama kunnen kijken en zeggen : 't Is mooi hé', of ze willen angst wegvragen: 'Dat is toch niet echt hé', of ze willen een hand vasthouden als het spannend is, enz. Kleuters hebben naast die onvermijdelijke rechtstreekse relatie met de acteurs of de poppen ook nog een 'zijdelingse relatie' met degenen die naast hen zitten. Als volwassenen vinden we het vaak ergerlijk als iemand tijdens film of theater commentaar geeft. Bij kinderen is dat anders, we accepteren het makkelijker.

Het probleem bij klasvoorstellingen is dat er slechts enkele volwassenen voor die 'zijdelingse relatie' ter beschikking zijn. De kinderen moeten het met elkaar stellen.

Dit leidt soms tot situaties waar de kinderen blijvend op elkaar reageren in plaats van op wat er op het podium gebeurt. Een kleuter roept bijvoorbeeld 'Bah, vies !', er zijn nog enkelen die 'bah' en 'bwuek' beginnen te roepen en al vlug is de halve zaal zich met elkaar aan het amuseren.

Het theatergebeuren wordt dan ook gestoord. Hier ontbreekt de volwassene als behoeder voor de *rechtstreekse aandachtsrelatie*, een gedragsvorm die echt moet geleerd worden. Het is één van de zogenaamde conventies van theater : in een theaterzaal ben je stil en praat je niet met elkaar tijdens de voorstelling." Ik raad dan ook aan zoveel mogelijk ouders mee ten nemen naar een voorstelling. Zo wordt het 'commentaar-probleem' opgelost en zit je niet meer met zo'n kunstmatige publieksgroep die alleen uit kinderen bestaat.

Ouders en leerkrachten gaan best tussen de kleuters zitten, zodat er een natuurlijke heterogene publieksgroep ontstaat. In de praktijk gebeurt het nog te vaak dat een kleuterleid(st)er zich langs een hele rij kleuters moet wurmen om een wenende kleuter in het midden van de rij te troosten omdat die de spanning bijvoorbeeld niet aankan. Vooraf moet wel gecheckt worden of de zichtbaarheid voor sommige kleuters niet beperkt wordt door tussen de kleuters te gaan zitten. Indien er slechts enkele leerkrachten mee zijn of indien het tussen de kinderen gaan zitten de zichtbaarheid beperkt, dan kiest de leerkracht best een strategische plaats waar oogcontact mogelijk is met de kleuters. Vanop een losse stoel, schuin naar de kleuters toe gericht, kunnen meer kleuters gevolgd worden dan vanop een schouwburgzitje.

Spanningsboog

Ik raad af de theaterzaal binnen te gaan een half uur vóór de voorstelling begint. Het wachten kan beter op een andere plaats gebeuren. De spanning begint immers van zodra de kleuters de zaal binnen komen. Als ze eerst 20 minuten moeten wachten om daarna 60 minuten naar een voorstelling te kijken, is de spanningsboog veel te lang.

Ruud Alles

Kinder-en poppentheater Propop vzw